

7 maart 2024

Webinar Digital Clean Up Day

Hoe gaan we om met onze steeds groter wordende digitale footprint?

Huishoudelijk...

- Dit webinar wordt opgenomen en komt beschikbaar online
 - Houd je microfoon gedempt
 - Spreek je niet? Houd je camera uit! Zo verkleinen we de footprint van deze vergadering (en vermijden we technische issues). Liever niet in beeld (i.v.m. de opname)? Voel je vrij om de camera uit te laten
-
- Vragen? Gebruik de chat en beantwoord gerust vragen van mede-luisteraars!
 - Ook hebben we **Jordi Verhulp** van **SummaView** die in de chat en tijdens de Q&A zijn kennis deelt

Agenda

14u00 – 14u10: Welkom en opening, **Karen van der Zanden (NCDD)** en **Marieke Weerdesteijn (BuyerGroup ICT/RWS)**

14u10 – 15u05: Digital Clean Up

- Digital Clean Up Day: de milieupact van ICT en data, welke tools zijn beschikbaar en hoe kun je deze toepassen in de eigen organisatie, **Sara Michielsen (ISIT-BE)**
- Datamanagement bij Conclusion: Hoe betrek je collega's en borg je data lifecycle management in je eigen organisatie om te komen tot een "data clean-up". **Sagar Bhoendie** en **Bas van Krieken (Conclusion)**
- Ervaringen met de eerste digitale zomerschoonmaak in de Gemeente Amsterdam. Hoe krijg je ambtenaren aan het opruimen en welke obstakels (oa. WOO en de archiefwet) kom je daarbij tegen. **Leonieke Mevius (Gemeente Amsterdam)** en **Livia Kalma (GGD Amsterdam)**

15u05 – 15u30: Vragen en uitwisseling kennis en ervaring met alle deelnemers, moderatie **Els Verwimp, (BuyerGroup ICT / Vlaamse Overheid)**

WELKOM

Sara Michielsen (ISIT-BE)

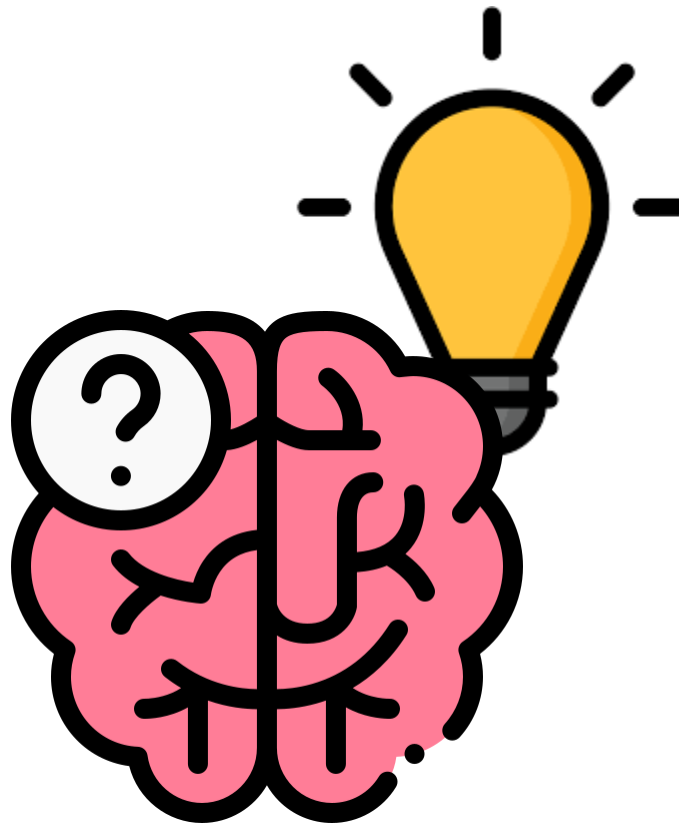
Digital Clean Up Day: de milieupact van ICT en data, welke tools zijn beschikbaar en hoe kun je deze toepassen in de eigen organisatie, **Sara Michielsen (ISIT-BE)**

Digital Cleanup Day : Introductie tot Duurzame IT

**Sara Michielsens, Communication & administration coordinator
Belgisch Instituut voor Duurzame IT asbl/vzw
*sara.michielsen@isit-be.org***

Quiz!

1. Hoeveel kg materiaal is er nodig om een smartphone te maken?

- 20 kg
- 80 kg
- 200 kg

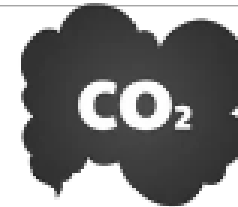
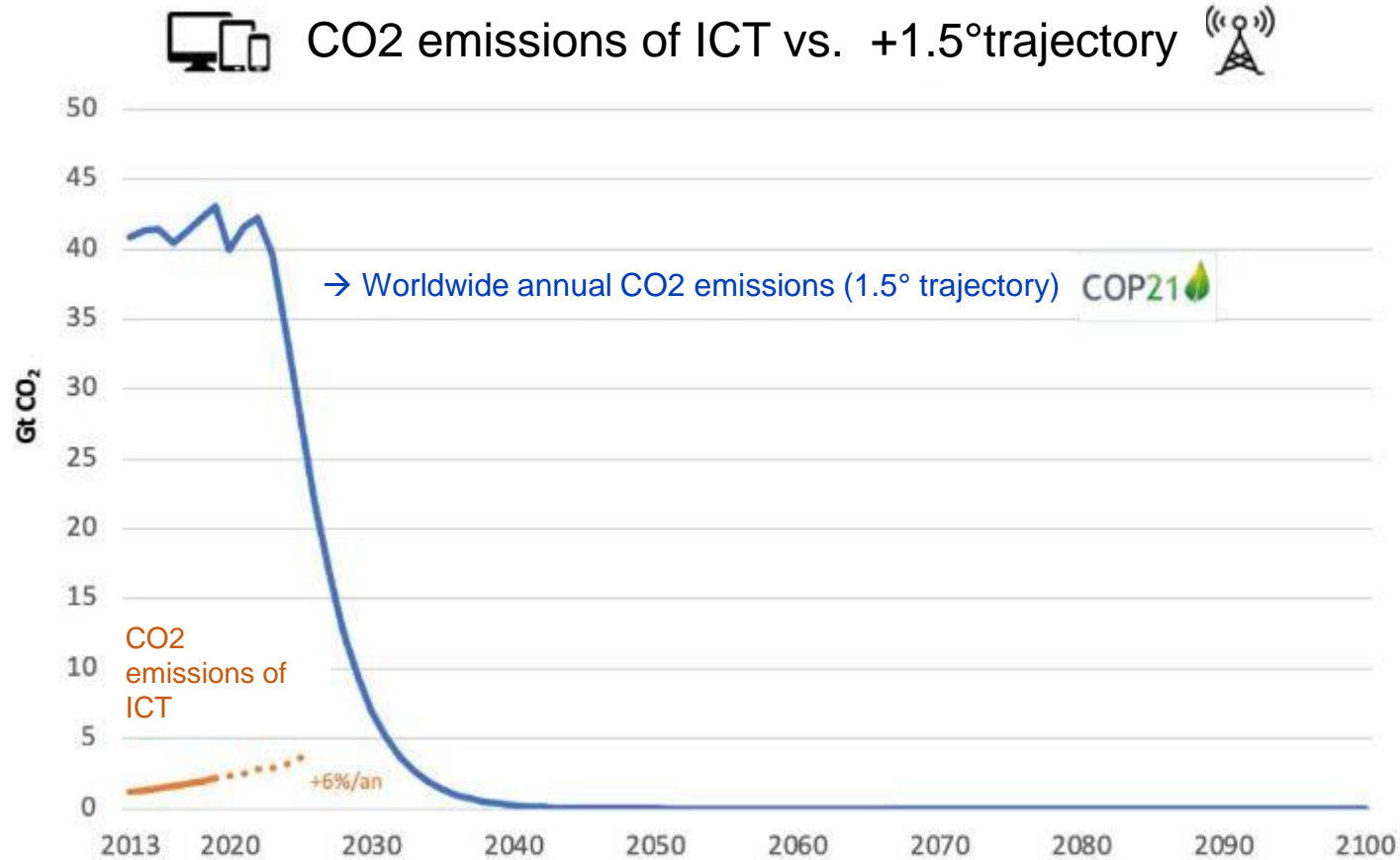
2. Hoeveel van het wereldwijde elektriciteitsverbruik komt van digitale technologie?

- 5%
- 10%
- 20%

3. Hoeveel verbonden objecten zullen er in 2025 zijn (1 miljard in 2010)?

- 3 miljard
- 25 miljard
- 48 miljard

CO2-voetafdruk van ICT - een gedematerialiseerde wereld?

Réalisé par Basile Fighiera à partir des sources suivantes :

- Trajectoire de réduction des émissions de CO₂ : Robbie Andrews (2019) based on data from the Global Carbon Project & IPCC SR15 ;
- Emissions de CO₂ du Numérique : émissions historiques jusqu'en 2019 + projections 2025 (scénario « Growth ») issues du rapport « Impact environnemental du numérique : tendance à 5 ans et gouvernance de la 5G », The Shift Project (2021) ;

Duurzame IT ?

Milieu impact...

Een vervuilende industrie

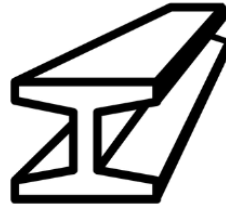

Uitputting van grondstoffen en energie verbruik

Water

Metalen

Zeldzame metalen

Elektriciteit

verspilling van afval

... en **sociale** impact doorheen de levenscyclus

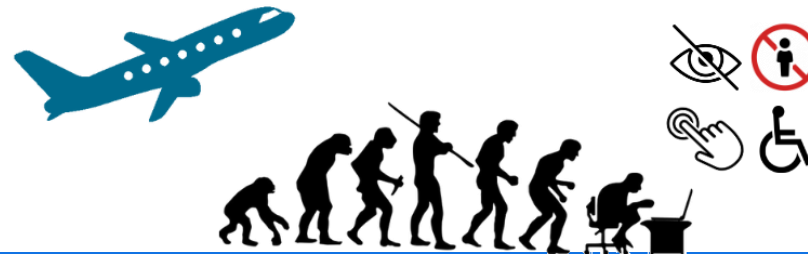
Extractie

Productie

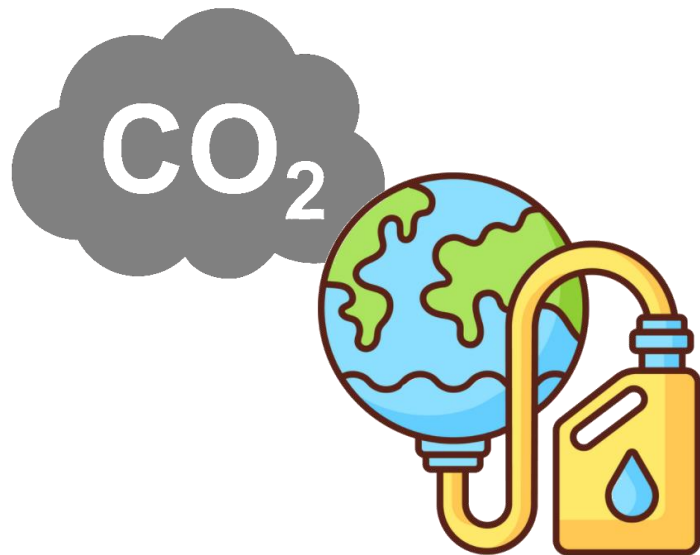
Gebruik

Afgedankte producten

De milieu impact van digitale technologieën, apparatuur en gebruik

Globale digitale infrastructuur

Terminals van gebruikers

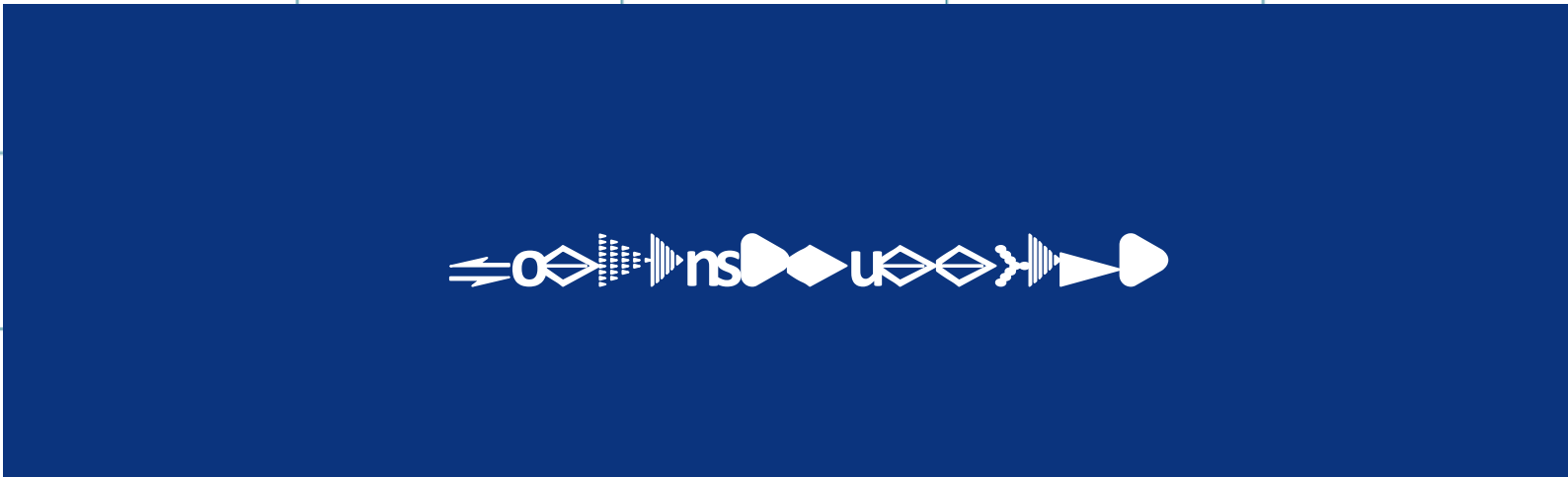
Netwerkapparatuur

Datacenters en opslagserver

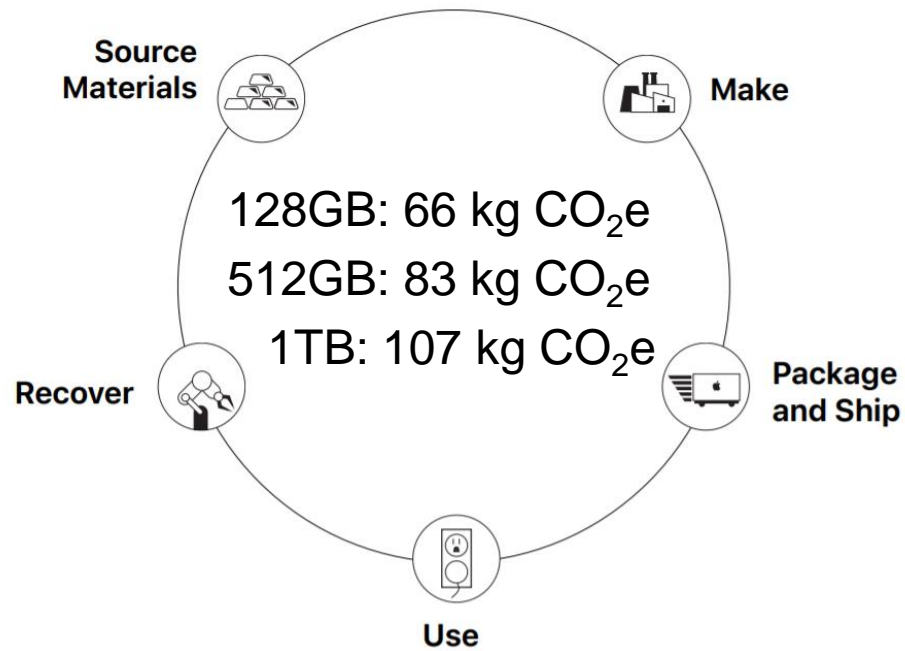
Belangrijkste bron van impact?

%	 Energie	 Broeikasg.	 Water	 Elektriciteit	 Bronnen
Gebruikers					
Netwerken					
Data centers					

Breakdown of impact of the digital world in 2019

Grootste impact ligt in de productiefase !

Voorbeeld: iPhone 15 Pro

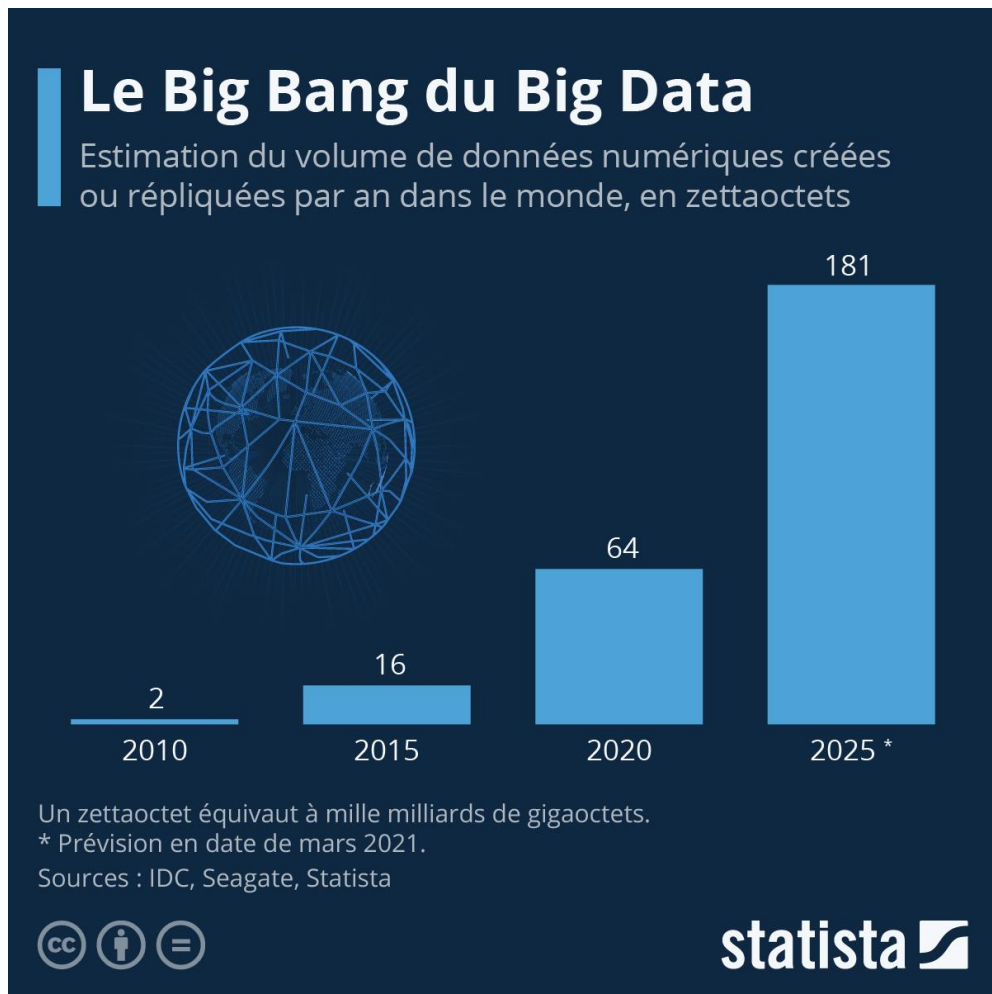

Greenhouse gas emissions	iPhone 15 Pro 128GB
Total product footprint	66 kg CO₂e
Apple emissions from utility-purchased electricity (scope 2)	0 kg CO ₂ e
Life cycle product emissions (scope 3)	66 kg CO ₂ e
• Production	83%
• Transportation	3%
• Product use	15%
• End-of-life processing	<1%
GHG reductions achieved ⁹	↓29%
Note: Percentages may not total 100 due to rounding.	

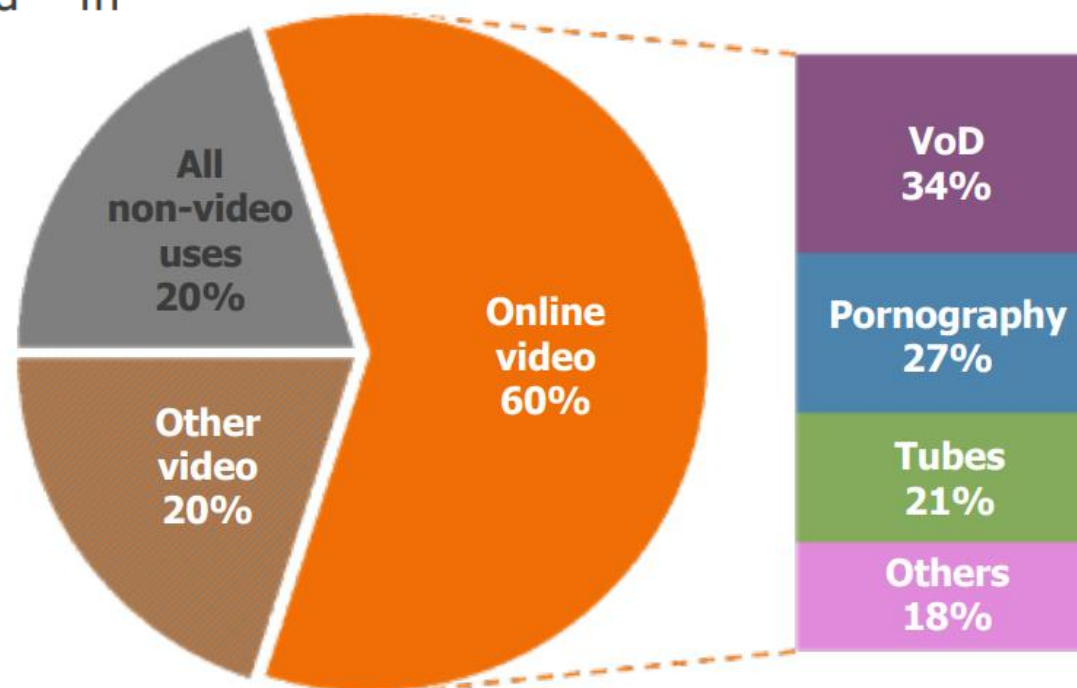
Impact van gebruik

Altijd meer data (vooral video voor entertainment)

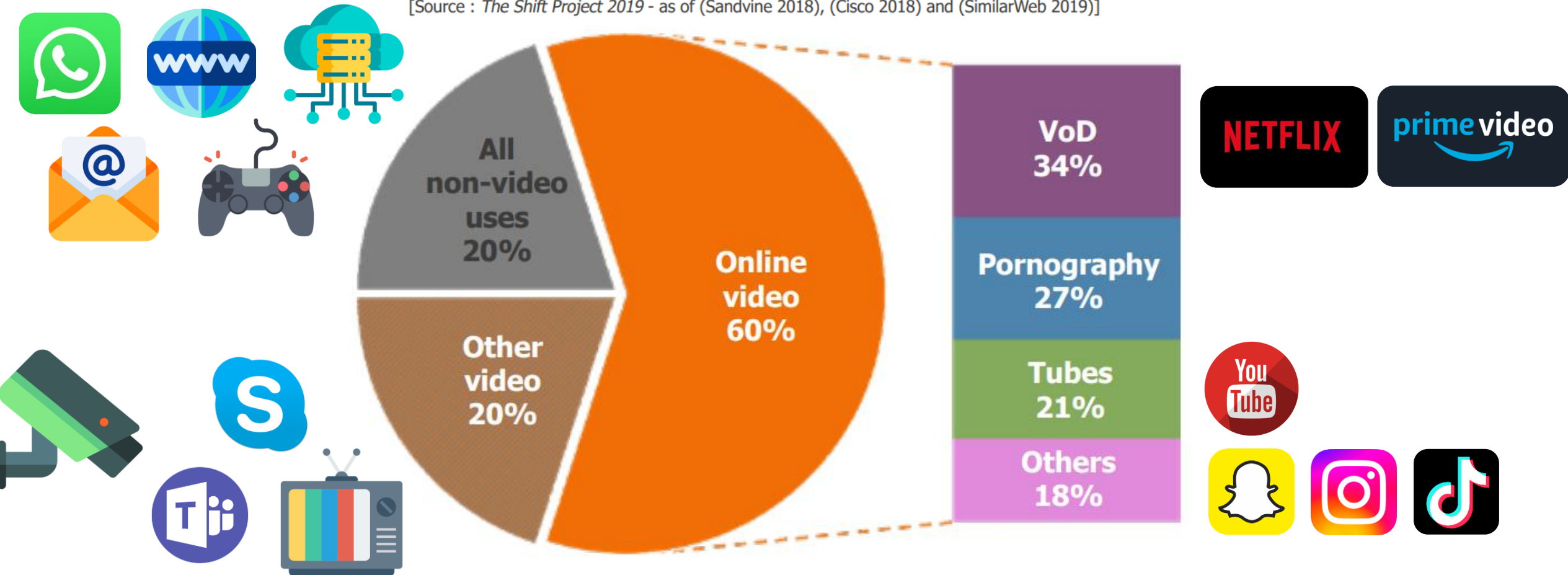
... **306 million tons of CO₂** is what the "online video" category generated in 2018.

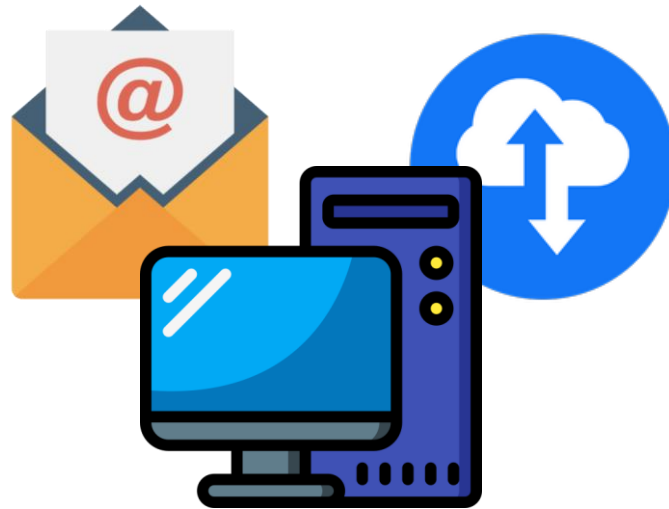
Gebruik: de grootste impact komt van video's

Distribution of online data flows between different uses in 2018 in the world

[Source : *The Shift Project 2019* - as of (Sandvine 2018), (Cisco 2018) and (SimilarWeb 2019)]

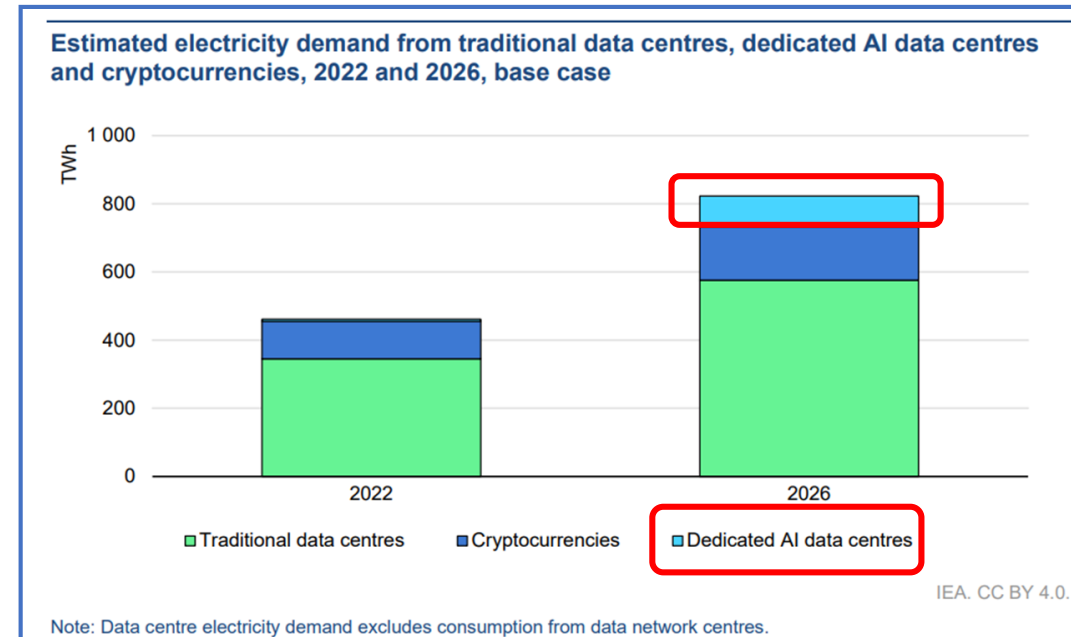
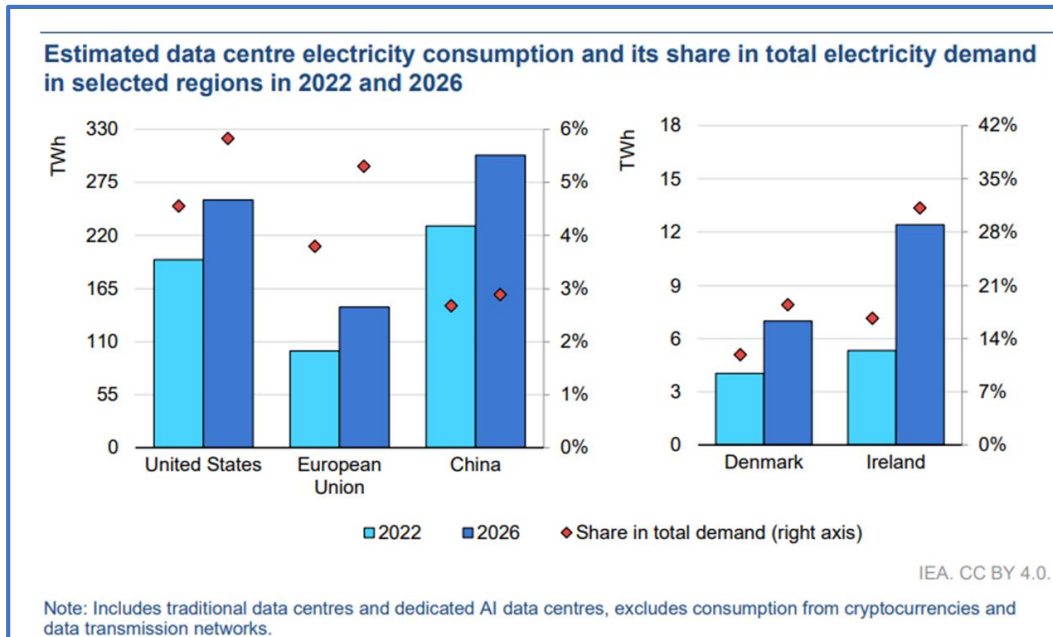

Relatie tussen gebruik & apparatuur

Wereldwijde elektriciteitsverbruik en de opkomst van AI

- Toename van het totale elektriciteitsverbruik (TWh) en een groei van DC's in de verdeling van de wereldwijde elektriciteitsvraag (%).
- Verschijning van nieuwe DC's specifiek voor AI

Digital Cleanup Day organiseren?

Wat, waarom en hoe?

Kom in actie tussen 11 en 16 maart 2024 !

Resultaten 2023 Digital Cleanup Day in Frankrijk

- Digital Cleanup Gegevens (975)
 - 4.748 TB aan gegevens verwijderd, dat zijn :

= equivalent van 130 ton CO₂eq

- Digital Cleanup Reuse (836)
 - 24.956 apparaten hergebruikt (beschermd, hergebruikt, gerepareerd of gedoneerd).

= equivalent van 1 676 ton CO₂eq

Digital Cleanup : een collectieve actie !

Totaal : equivalent van 1 806T eq. CO₂

- Ongeveer 1 806 Parijs-New York vluchten (heen en terug)
- 11 131 gefabriceerde laptops
- 51 597 bomen om de gegenereerde CO₂ te absorberen

Het Digital CleanUp Day is :

Vind alle info, gidsen en tools terug op onze website !

Digital Cleanup Reuse

Digital Cleanup Recyclage

De acteurs van recyclage :

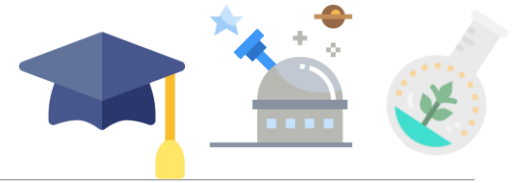
- **CF2D** : CF2D biedt zijn klanten een complete dienst voor het beheer en de verwijdering van AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparatuur). U kan ook uw kapotte apparaten in hun atelier of naar een verzamelpunt brengen.
- **Recupel** – Recupel is een Belgisch privébedrijf dat zich bezighoudt met het inzamelen en recycleren van elektrische en elektronische apparaten (AEEA). De vereniging werd opgericht ter ondersteuning van de wettelijke verplichting om deze apparaten te herstellen, die voortvloeit uit de Europese AEEA-richtlijnen. U kan de inzamelpunten terugvinden op hun site: <https://www.recupel.be/nl/vind-een-inzamelpunt/>
- Recupel – Recupel biedt ook een "pick-up" dienst voor bedrijven : <https://pickup.recupel.be/?lang=fr>
- **Out of Use** : Out of Use is een "One-stop shop voor elektronische apparaten" dicht bij Beringen. Nood aan een inzameling? Neem contact op: <https://outofuse.be/nl/vraag-je-ophaling-aan>
- Kent u iemand die wil helpen? Of biedt uw bedrijf gelijkaardige diensten aan? **Neem contact met ons op** om in de lijst te verschijnen!

- **Data Cleanup** met bijbehorende handleidingen

- ☞ Schoon uw computer en Drive op
- ☞ Schoon uw smartphone en tablet op
- ☞ Schoon uw e-mails op
- ☞ Schoon uw sociale netwerken op

- Digital Cleanup Reuse
- Digital Cleanup Recycle
- Praktische fiches
- ☞ Verenigingen
- ☞ Bedrijven
- ☞ Particulieren
- ☞ Scholen
- ☞ Overheidsinstanties

En nog veel meer ...

Training, hulpmiddelen, gidsen, conferenties, workshops... om te leren, te meten en actie te ondernemen

ISIT ACADEMY

Through its Sustainable IT Academy, the INR wishes to offer a set of training projects aimed at the greatest number of people in order to train them in the challenges and best practices of Sustainable IT.

SUSTAINABLE IT MOOC

Faced with the climate emergency and the consequent environmental footprint of digital technology, and the imperative to rethink digital technology so that it carries more inclusive and ethical values for the women and men of the future, INR and its partners are proposing a MOOC on Sustainable IT to enable everyone to be informed and trained.

> AWARENESS MOOC (30MIN) > THE WHOLE MOOC NR

WeNR 2023

Information System carbon footprint measurement tool - A free-to-use tool

Public session open from 7 June to 15 September 2023 - reports will be provided in October

THE SUSTAINABLE IT TOOLBOX

Beta version | Institute for Sustainable IT

232 Sustainable IT tools indexed in the toolbox

Welcome to the INR tool box that presents a list of Sustainable IT tools. Our goal for 2022 is to optimize this list: to improve the methodology for selecting tools and to cover all Sustainable IT themes.

If you have any suggestions for Sustainable IT tools or would like to get involved with us to help us optimize the toolbox, please write to us: outils-nr@institutnr.org

Search with a keyword

Search tool I'm feeling lucky

GUIDE

Bonnes pratiques numérique responsable pour les organisations

PRAKTIISCHE GIDS

Voor de duurzame aankoop van IT

Equipments

The manufacture of equipment accounts for the vast majority of the digital footprint. The average material and resources requirements to manufacture office equipment represent more than 70% of the environmental balance of their life cycle, over an average period of use of 5 years (Source: ADEME - PDF, 2.5Mb)

The impact linked to manufacturing is an equivalency in kgCO2 given by the manufacturer, depending on the model. The duration of use allows you to take into account the total impact of the usage of this equipment and to calculate an average per year, including the impact linked to manufacturing.

My location: France

	MANUFACTUR...	USAGE	TOTAL	YEARLY
MY EQUIPMENT N°1				
Model: Desktop other	294.93	39.26	334.19	66.84
Length of use (years): 5				
MON EQUIPEMENT N°2				
Model: Screen other	348.60	15.60	364.20	60.70
Length of use (years): 6				

+ Add an equipment

Online Usage

Today, video consumption accounts for more than 60% of global bandwidth (Source: The Shift Project)

Most used video tool Hours per week Camera most often...

WEEKLY ANNUAL

HANDBOOK OF SUSTAINABLE DESIGN OF DIGITAL SERVICES

STRATEGY SPECIFICATIONS UX/UI CONTENTS ARCHITECTURE FRONTEND BACKEND

8 Families | 61 recommendations - 516 criteria

Welcome to the Handbook of Sustainable Design of Digital Services, created by Institutes for Sustainable IT.

Strategy

The project strategy stage makes it possible to determine the relevance and the challenges of the project.

Specifications

The specifications group together the elements of the project framework, the means implemented, the objectives and constraints of the project over the entire lifespan of the target product. Regardless of the type of project management: AGILE or...

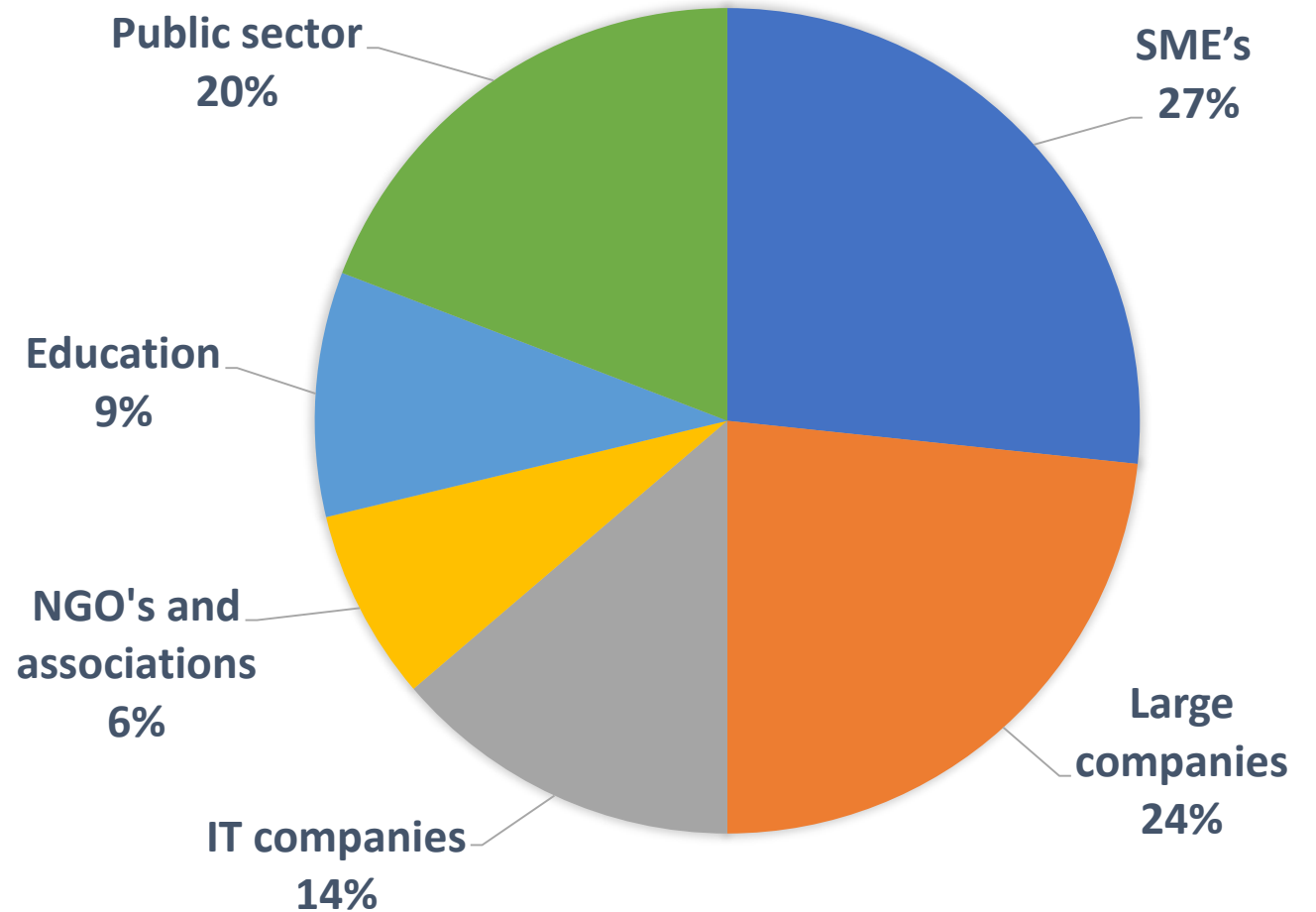
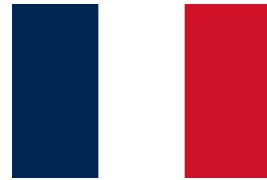
Contents

All elements of a digital service available to the end user.

Frontend

The stages and methods of designing digital services to define the best solutions for interactions with the user.

Nog veel meer diensten voor onze meer dan 250 leden

Institute for
Sustainable IT

*"IF NOT US, WHO ?
IF NOT NOW, WHEN ?"*

JOHN F. KENNEDY

<https://isit-be.org>

contact@isit-be.org

[linkedin.com/company/isit-be](https://www.linkedin.com/company/isit-be)

Sagar Bhoendie en Bas van Krieken (Conclusion)

Datamanagement bij Conclusion: Hoe betrek je collega's en borg je data lifecycle management in je eigen organisatie om te komen tot een "data clean-up". **Sagar Bhoendie en Bas van Krieken (Conclusion)**

WAT IS DE IMPACT VAN DATA OP HET MILIEU?

- Conclusion storage en CO2-gegevens (jaarlijks 18.000 gram per TB-storage)
- Internetgebruik
- Gebruik van internet zorgt jaarlijks voor meer CO2 uitstoot dan al het vliegverkeer ter wereld

(Het surfen op internet vergt voor een doorsnee internetgebruiker jaarlijks ongeveer 365 kWh elektriciteit en 2900 liter water en dat komt dan weer overeen met de CO2-uitstoot van een **auto die 1400 km** aflegt.

Het internet zorgt voor **3,7 procent** van alle CO2-uitstoot in de wereld, volgens The Shift Project in 2019. Dat is net zoveel als de gehele globale luchtvaartindustrie bij elkaar. Ter vergelijking; alle activiteiten van **Nederland** en haar burgers zorgt voor **slechts 0,4% van de wereldwijde jaarlijkse CO2 uitstoot**)

IMPACT VAN AI

- Potentieel een explosie van data (Prompt naar document, video of afbeelding)
- Gebruik van AI is op zichzelf een grootverbruiker (CPU, GPU, datatransport en -verwerking)

Verzameldrang

we verzamelen meer data dan nodig is

Eigenaarschap

geen eigenaarschap en betrokkenheid = geen opschoning

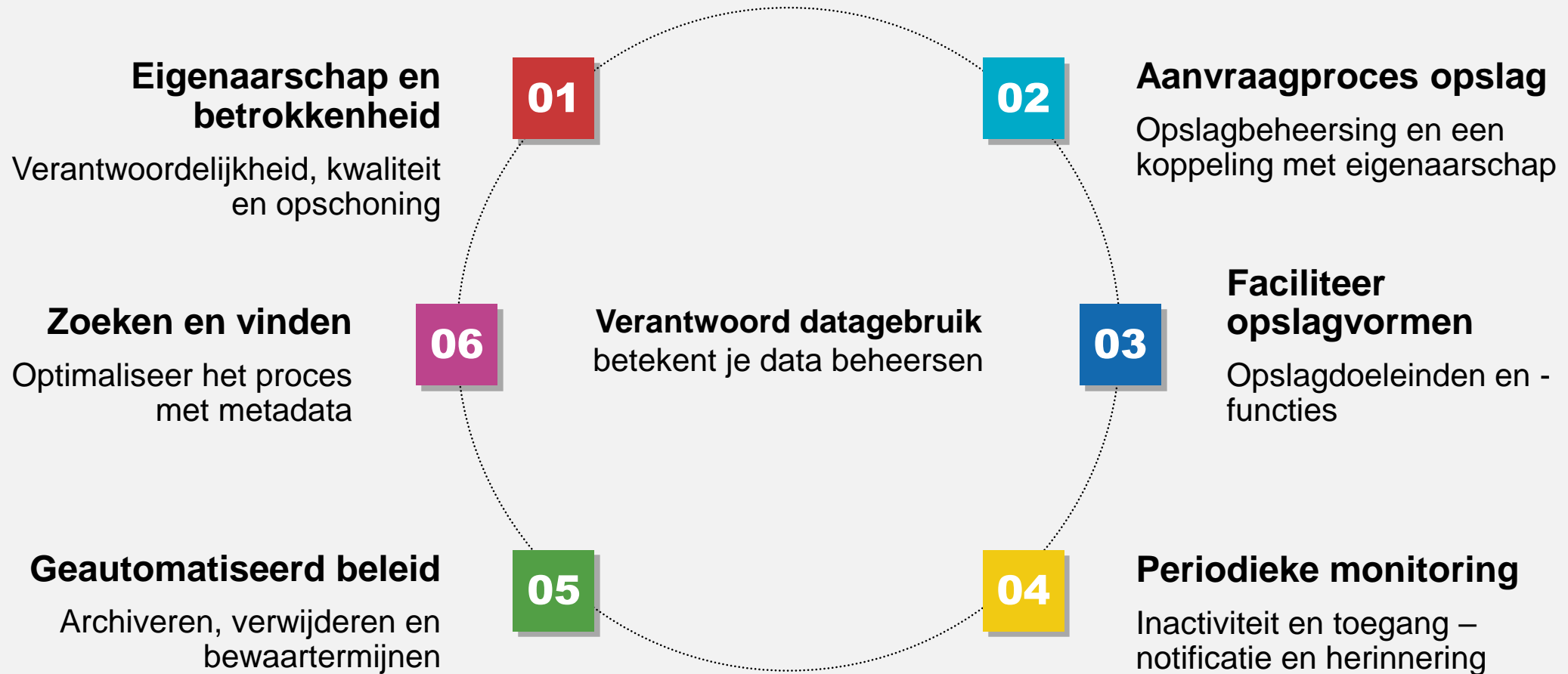
Juiste opslagontwerp

de grondslag voor het efficiënt opslaan, verwerken, terugvinden en vernietigen van data

Beleid en techniek

voor signalering en een handmatige- of (deels) geautomatiseerde opschoning

Leonieke Mevius (Amsterdam) Livia Kalma (GGD Amsterdam)

Ervaringen met de eerste digitale zomerschoonmaak in de Gemeente Amsterdam. Hoe krijg je ambtenaren aan het opruimen en welke obstakels (oa. WOO en de archiefwet) kom je daarbij tegen

**Gemeente
Amsterdam**

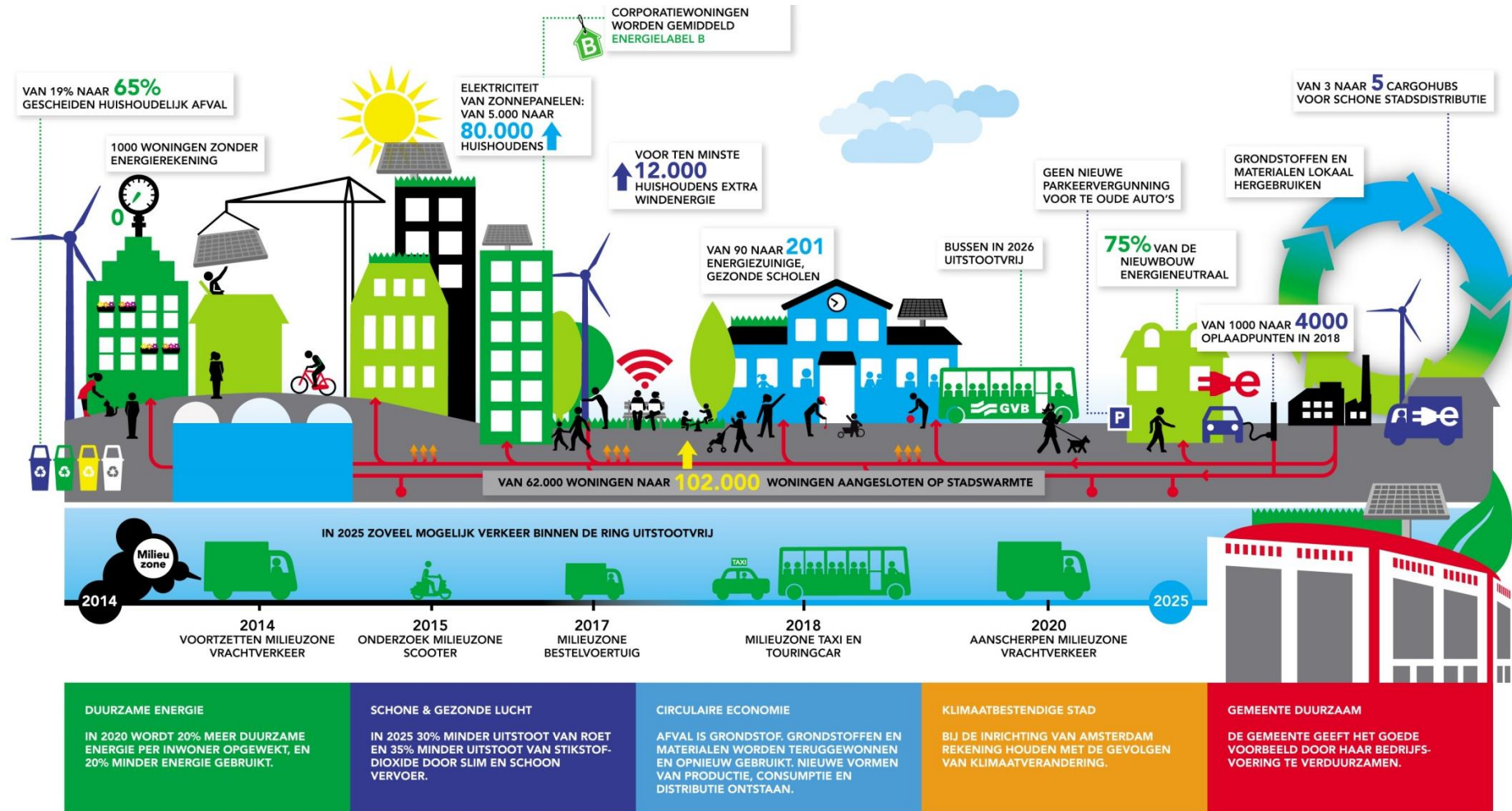

Amsterdam duurzame

stad

Duurzaam Amsterdam

Kijk op amsterdam.nl/duurzaam

Doelstellingen Amsterdam

Klimaatdoelstellingen gemeente Amsterdam

2030

- Volledig uitstootvrij verkeer binnen de bebouwde kom
- Volledig duurzame eigen organisatie
- 80 procent van de elektriciteit die huishoudens gebruiken opgewekt uit zonne- en windenergie
- 50 procent minder nieuwe grondstoffen
- 60 procent minder uitstoot CO2 in vergelijking met 1990

2040

- Volledig aardgasvrij
- Alle geschikte daken ingezet voor de opwek van zonne-energie

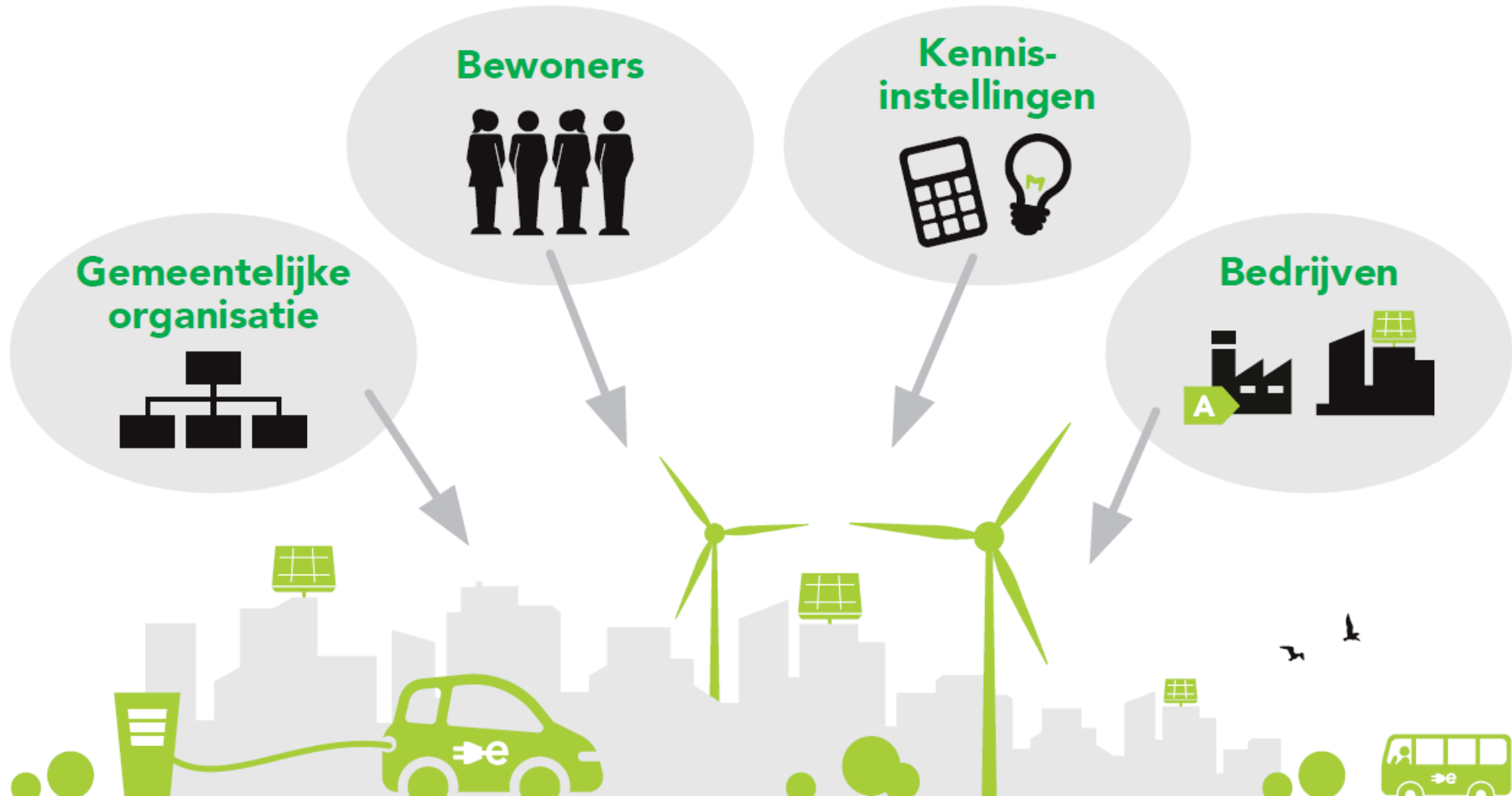
2050

- Volledig voorbereid op klimaatverandering ('klimaatadaptief')
- Volledig klimaatneutraal, zonder CO2-uitstoot
- Volledig circulaire economie

Duurzaamheid is van iedereen. De gemeente geeft het goede voorbeeld aan de rest van de stad.

De opgave voor de gemeentelijke organisatie is ambitieus.

Duurzaam materiaalgebruik

LEDverlichting
In openbare ruimte

Metro en tram
Stations met zonnepanelen

Duurzaam inkopen

Kantoorafval
Scheiden en recycelen

Sportvelden en
Zwembaden
Klimaatneutraal

Maximale energiereductie / maximale energieopwekking

CO2-neutrale bedrijfsvoering

Circulaire bedrijfsvoering en circulair (ver)bouwen

Klimaatadaptieve gebouwen en (binnen)terreinen

Duurzaam gedrag van de medewerkers, in hun functie en op de werkvloer

2030 436 TJ	2030 15MW (maximale potentie)	2030 11 kton (nog te vermijden / compenseren)	2030 100% circulair inkopen	2030 Resultaten n.a.v. strategisch plan en planning

Duurzame organisatie

Bestuursopdracht

Duurzame Toekomst Stad en Organisatie

DAN
Duurzame **A**mbtenaren **N**etwerk

GREEN OFFICE

Katalyseert duurzaamheidsprojecten van de gemeente

Informeert over een duurzame gemeente Amsterdam

Verbindt projecten, ambtenaren en Amsterdammers

Activeert duurzaam gedrag op kantoor en in het werk

Klimaatwerkplaats

Klimaaevent

10% klimaattijd

Digitale zomerschoonmaak

Intranet

> Zoek een collega > Digitale Voorzieningen

Regelen en weten Actueel Kennis en beleid Over onze organisatie Contact

Wist je dat de CO2-uitstoot van 20 e-mails gelijk staat aan 3 kilometer autorijden? Data wordt namelijk opgeslagen op servers, en servers kosten geld en verbruiken veel elektriciteit.

- Weten wat je moet bewaren en wat weg kan
- Stappen om je Outlook op een snelle manier op te ruimen
- Tips om je persoonlijke schijf/One Drive op te ruimen

Digitale zomerschoonmaak - archiveren

 Intranet > Zoek en

Praktisch Actueel Kennis en beleid Organisatie Contact

Home > Vitaal en veilig werken > Weet wat je deelt

Opslaan en delen van informatie

Het juist opslaan en delen van informatie zorgt ervoor dat deze informatie duurzaam toegankelijk is, voor zolang als dit nodig is, mag en kan.

Op deze pagina kun je lezen waarom het belangrijk is om informatie op de juiste manier op te slaan en te delen en hoe, waar en wanneer je dit doet.

Waarom is het juist opslaan en delen van informatie belangrijk?

Hoe sla je informatie veilig op opslaan en deel je deze in de cloud?

Welke informatie sla je op?

Hoe kun je informatie veilig opslaan en delen?

Hoe lang deel en sla ik informatie op?

Wat kan je nog meer zelf doen, zodat de juiste informatie gedeeld wordt?

Bij wie moet je zijn voor meer informatie, hulp of advies?

 Intranet > Zoek een collega > GGD Amsterda

Praktisch Actueel Kennis en beleid Organisatie Contact

Home > Kennis en beleid > Informatievoorziening > Servicepagina Informatievoorziening

10 gouden regels voor digitaal archiveren

Waarom archiveren we?

Uitgangspunt is dat informatie zo snel mogelijk, plaats- en tijdonafhankelijk, toegankelijk is voor iedereen (burger, bestuur, ambtenaar, externe partij) die het nodig heeft. Zo kan de (volledige en juiste) informatie voor verschillende doeleinden geraadpleegd en gebruikt worden.

We archiveren omdat:

- De informatie geraadpleegd, gebruikt en/of gedeeld kan worden bij het uitvoeren van werkzaamheden;
- Op basis van de (volledige) informatie een besluit genomen kan worden;
- De organisatie verantwoording kan afleggen over de taak;
- Bewijs geleverd kan worden zoals bij geschillen;
- De informatie beschikbaar is voor cultureel- maatschappelijke doeleinden

De onderstaande 10 regels helpen je in het digitaal archiveren van stukken die jij maakt en ontvangt. De collega's van Informatiebeheer kunnen je altijd helpen bij eventuele vragen.

1. Wie archiveert?

Jij archiveert.

Werk je aan een (deel) van een proces, beleid of project, dan sla je zelf de te archiveren informatie op in het juiste zaakdossier in het Document Managementsysteem (DMS) of in een bedrijfsapplicatie. Werk je met meerdere personen aan een zaakdossier dan is er altijd één persoon de dossierhouder. Wel kunnen meerdere personen te archiveren informatie opslaan binnen het zaakdossier of de dossierhouder spreekt een taakverdeling af. Als

**Gemeente
Amsterdam**

Casus directie GGD Amsterdam

Verdieping opruimcampagne bij directie GGD

- Eigen servers en geen onderdeel van gemeentelijke migratie, resultaat te kwantificeren.
- Periode **17 juli - 5 september** gevolgd hoeveel er actief is opgeruimd.
- Alleen de persoonlijke dataopslag:
 - M-schijf (of 'Homefolder')
 - Outlook (of 'Mailbox')

Extra interventies bij directie GGD

1. Aangepaste posters
2. Eigen (extra) nieuwsberichten op Intranet
3. Mails naar:
 1. Managers: stimuleer je team
 2. Top 'data-horders'

Voorbeeld mail naar 'data-horders'

Beste collega,

Zoals je misschien al voorbij hebt zien komen op [Intranet](#), moedigt de gemeente Amsterdam via 'De Grote Digitale Zomerschoonmaak' collega's aan de zomerperiode te gebruiken om digitaal op te ruimen. Het opslaan en verzenden van data kost namelijk energie, en heeft daarmee ook impact op kosten en klimaat. Een deel van de data die we opslaan is onbewust of onnodig.

[Ook de directie GGD roept collega's op deze zomer digitaal op te ruimen](#). De opruimactie gaat specifiek over twee plekken waar we data opslaan:

1. Outlook (ook wel je 'mailbox')
2. Persoonlijke schijf (ook wel 'Homefolder' of 'M-schijf')

We hebben in onze data gezien dat ongeveer 100 GGD'ers samen verantwoordelijk zijn voor 20% van de totale Outlook opslag van de GGD... en jouw mailbox zit daarbij 🕒🕒🕒!

Daarom hierbij nog een extra attentie op de campagne. Hopelijk lukt het jou ook deze zomer wat tijd vrij te maken om je Outlook op te ruimen. Op 4 september stopt de campagne en meten we hoeveel we met elkaar hebben opgeruimd op de GGD. **Let op: Belangrijk bij het opruimen is om eerst goed te weten wat je wel en niet moet bewaren. Via [deze campagnepagina](#) vind je alle informatie om efficiënt en volgens de regels op te ruimen.**

Alvast bedankt, en bij vragen weten jullie mij te vinden!

Groeten,
Livia

Voorbeeld Beginstand

Afdeling	Aantal medewerkers	OUTLOOK			M-SCHIJF		
		Totale opslag (MB)	% van totaal	Gemiddeld / medewerker	Totale opslag (MB)	% van totaal	Gemiddeld / medewerker
Directie en Centrale staf	44	381.762	8%	8.676	537.223	13%	12.210
FGMA	53	121.073	3%	2.284	252.231	6%	4.759
GHOR	30	102.632	2%	3.421	81.340	2%	2.711
Gezond Leven	112	565.960	12%	5.053	1.009.457	25%	9.013
Infectieziekten	381	1.309.169	28%	3.436	1.117.727	28%	2.934
JGZ	490	1.206.596	26%	2.462	516.314	13%	1.054
Leefomgeving	37	143.638	3%	3.882	194.879	5%	5.267
MGGZ	201	539.905	11%	2.686	184.612	5%	918
Veilig Thuis	154	337.693	7%	2.193	104.153	3%	676
TOTAAL GGD AMSTERDAM	1.502	4.708.428	100%	3.135	3.997.935	100%	2.662

Resultaten

Kwalitatief

- 100% positieve reacties en vragen!
- Algeheel bewustzijn in de organisatie dat data opslaan en verzenden ook energie kost.
- “Erkenning” van dit punt onder collega’s die zich hier al wel van bewust zijn.
- Teamgevoel door initiatieven voor challenges en samen opruimen

Kwantitatief

- Actief opgeruimde data in periode
 - M-schijf: 19% - waarvan 81% door ‘top’
 - Outlook: 9% - waarvan 33% door ‘top’
- Effect op totale GGD storage: 4%

Lessons learned en vervolg

Lessons learned

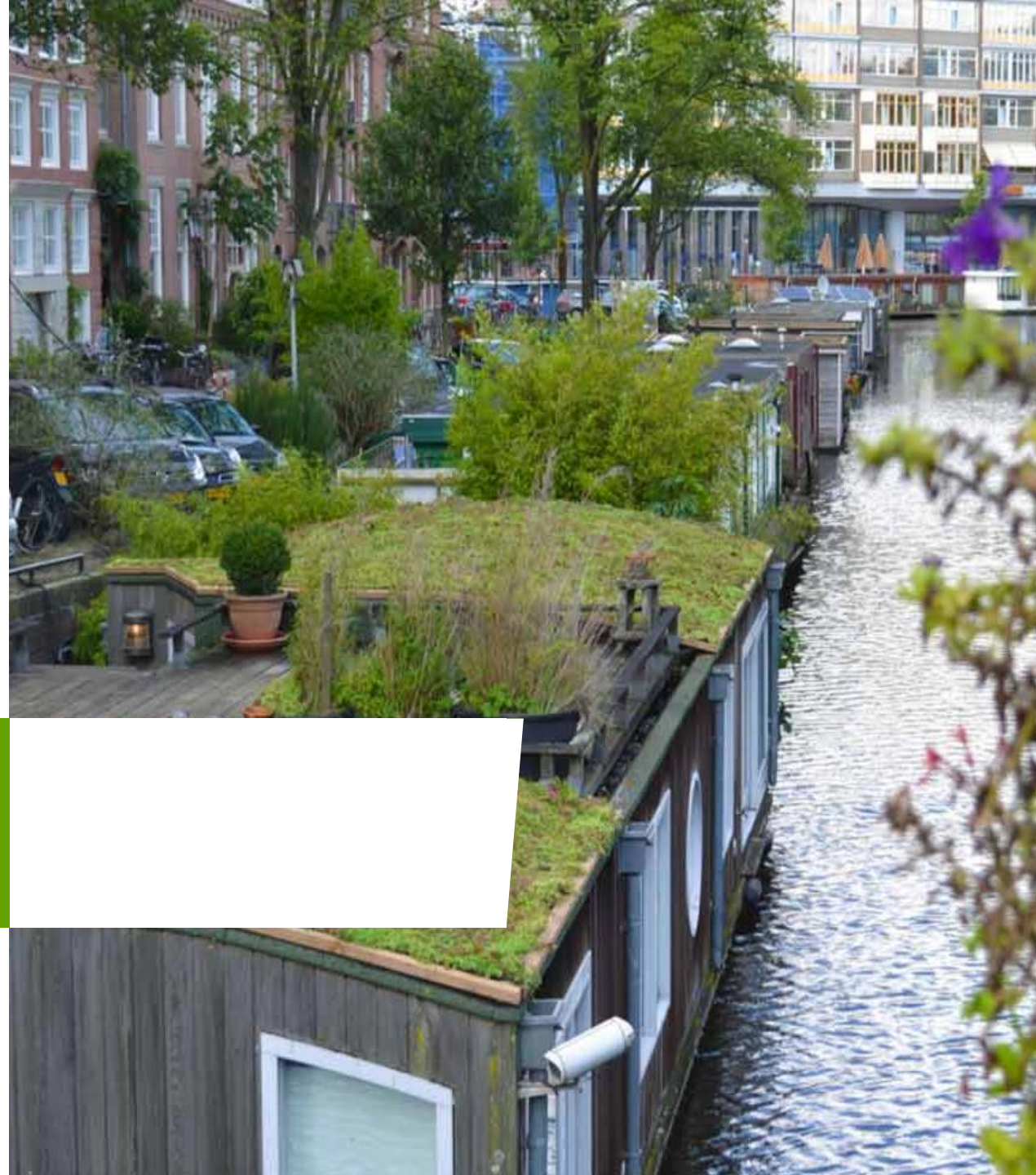
- Eerder betrekken van:
 - Team WOO – ambtenaren oproepen grondig op te ruimen is spannend..
 - Webredactie Nieuwsberichten

Vervolgstappen

- Terugkerende zomeractie!

**Gemeente
Amsterdam**

Bedankt!

Leonieke Mevius – Adviseur Duurzaamheid directie Digitale Voorzieningen

l.mevius@amsterdam.nl

Livia Kalma – Coordinator Duurzaamheid directie GGD Amsterdam

lkalma@ggd.amsterdam.nl

Vragen!? Els Verwimp (Buyer Group ICT / Vlaamse overheid)

Dank voor jullie deelname!

Vragen voor de organisatoren? Neem contact op!

contact@isit-be.org

info@coalitieduurzamedigitalisering.nl

BUYER GROUP ICT

onderdeel van Circular & Fair
ICT Pact

BuyerGroupICT@rws.nl